

A kiskereskedelmi szektor és a vásárlói magatartás fejlődési térfolyamatai

Sikos T. Tamás, egyetemi tanár, Szent István Egyetem, Gödöllő
sikos.t.tamas@gtk.szie.hu

Kovács András, főiskolai docens, Edutus Főiskola, Tatabánya
kovacs.andras@edutus.hu

Az előadás fő témái

- A kiskereskedelmi szektor Magyarországon
- Kormányzati intézkedések és azok eredménye
- A vasárnapi boltbezárás és következményei

Cél és módszertan

- Célok:
 - Áttekintetni a legfontosabb kiskereskedelmi szektort érintő intézkedéseket (az elmúlt 5 évben)
 - Bemutatni a kormányzati intézkedések hatásait
 - Részletesen elemezni a magyar vásárlói magatartás sajátosságait a vasárnapi boltbezárásról szóló törvény hatályba lépése előtt és után
- Módszerek:
 - Nemzetközi szakirodalmi áttekintés
 - Hazai statisztikai adatok elemzése (KSH, TEIR)
 - Empirikus kutatás, kérdőíves, önkitöltős, két időpontban (2015. március 15. előtt és után) N= 151, ill. N=121 fő (66 válaszadó közös a két mintában)
Komparatív elemzés a változások jellegéről

A két fő hatás

- A gazdasági válság hatása -> keresletcsökkenés
- A kormányzati intézkedések hatása -> piaci viszonyok átrendezése

Kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumenindexe (2010=100,0) (%)

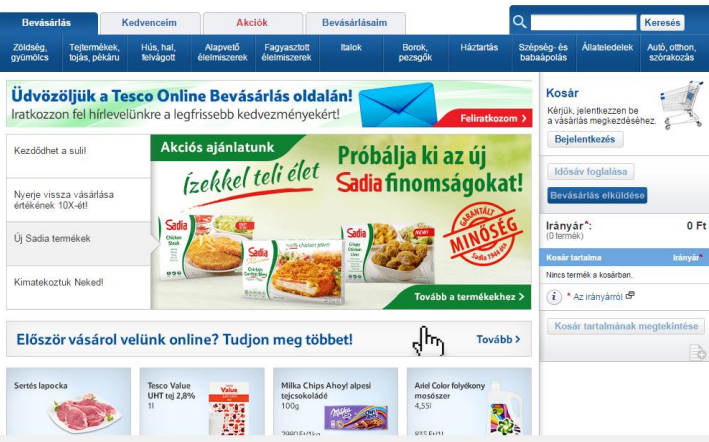
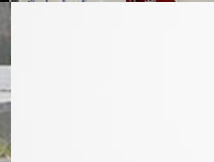
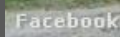

Forrás: KSH, Tájékoztatási Adatbázis

Fontosabb kormányzati intézkedések

- Kiskereskedelmi vállalatok progresszív adóztatása (2011)
- „Plázastop” törvény: 300m²+ kereskedelmi egységek létesítése engedélyhez kötött (2012)
- Nemzeti dohánypiac újraosztása ->
- Vasárnapi (és éjjeli) zárva tartás bevezetése (2015)
- Kötelező minimum létszám előírása?
2015 v. 2016? (1 fő/70m² eladótér)

Háda

A törvény a „vasárnapi zárva tartásról”

- 2014. évi CII. törvény „A kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzés tilalmáról”
- 2015. március 15-én lépett hatályba
- 200 m²-nél nagyobb alapterületű üzletekre vonatkozik
- Megtiltja a 22:00 óra utántól reggel 6:00-ig (majd reggel 5:00-ig) a nyitva tartást a hét minden napján, ill. a vasárnapi nyitva tartást teljes egészében
- Kivétel: 200 m² alatti üzletek, ahol a tulajdonos és/vagy családtagjai dolgoznak (éjszaka és vasárnap)

Az empirikus kutatás módszertani sajátosságai

Március 15 előtt

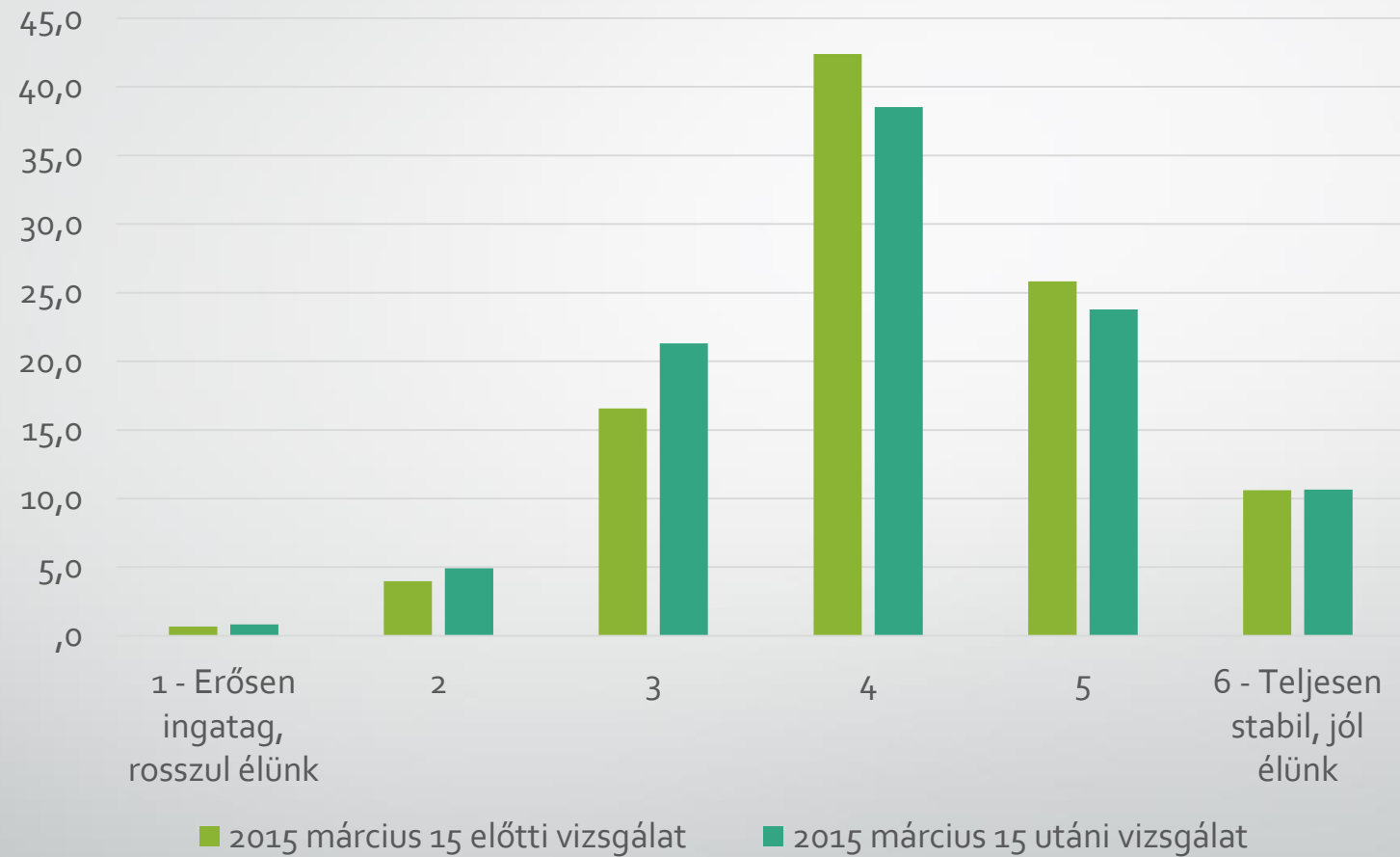
- N=151
- Csoportosító ismérvek: kor, nem, foglalkozás, iskolai végzettség, háztartási adatok
- Vásárlói magatartás:
 - Mit? (FMCG-termékek és tartóscikkek)
 - Mikor? (egy hét napjai, ill. a napon belül jellemző időpontok)
 - Hol? (boltípus)
 - Kivel?

Március 15 után

- N=121
- Csoportosító ismérvek: kor, nem, foglalkozás, iskolai végzettség, háztartási adatok
- Vásárlói magatartás:
 - Mit? (FMCG-termékek és tartóscikkek)
 - Mikor? (egy hét napjai, ill. a napon belül jellemző időpontok)
 - Hol? (boltípus)
 - Kivel?
- A vasárnapi zárva tartás megítélése (tapasztalatok, attitűdök)

2015 március 15 előtt			2015 március 15 után		
Nem, %			Nem, %		
	férfi	31		férfi	23
	nő	69		nő	77
Kor, %			Kor, %		
	25 év alatt	11,8		25 év alatt	19,2
	25-34 éves	31,6		25-34 éves	28,3
	35-44 éves	25,0		35-44 éves	24,2
	45-54 éves	19,1		45-54 éves	15,0
	55-64 éves	7,2		55-64 éves	7,5
	65 év és felett	5,3		65 év és felett	5,8
Iskolai végzettség, %			Iskolai végzettség, %		
	Általános iskola	2,0		Általános iskola	0,8
	Szakiskola (érettségi nélkül)	6,0		Szakiskola (érettségi nélkül)	3,3
	Középiskola (érettségivel)	32,5		Középiskola (érettségivel)	35,0
	Főiskola (Bsc, BA)	27,8		Főiskola (Bsc, BA)	29,2
	Egyetem (MSc, MA)	31,8		Egyetem (MSc, MA)	31,7

A megkérdezettek anyagi helyzete

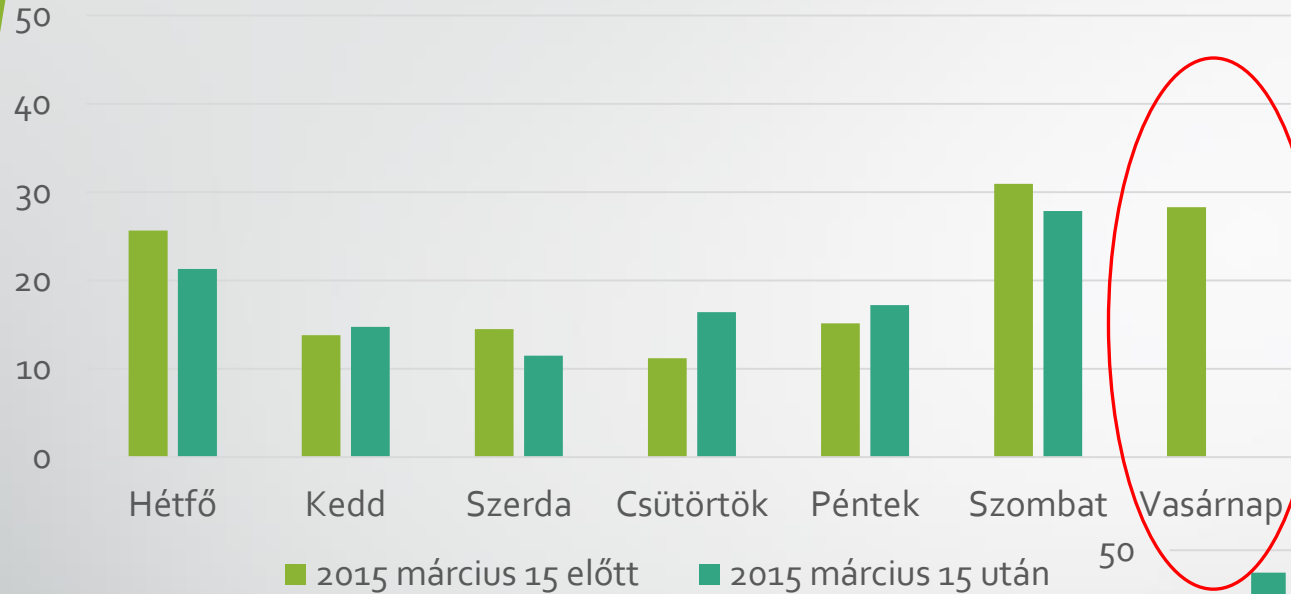

A megkérdezettek vásárlás alkalmával preferált közlekedési eszközei, %, 2015 májusi vizsgálat

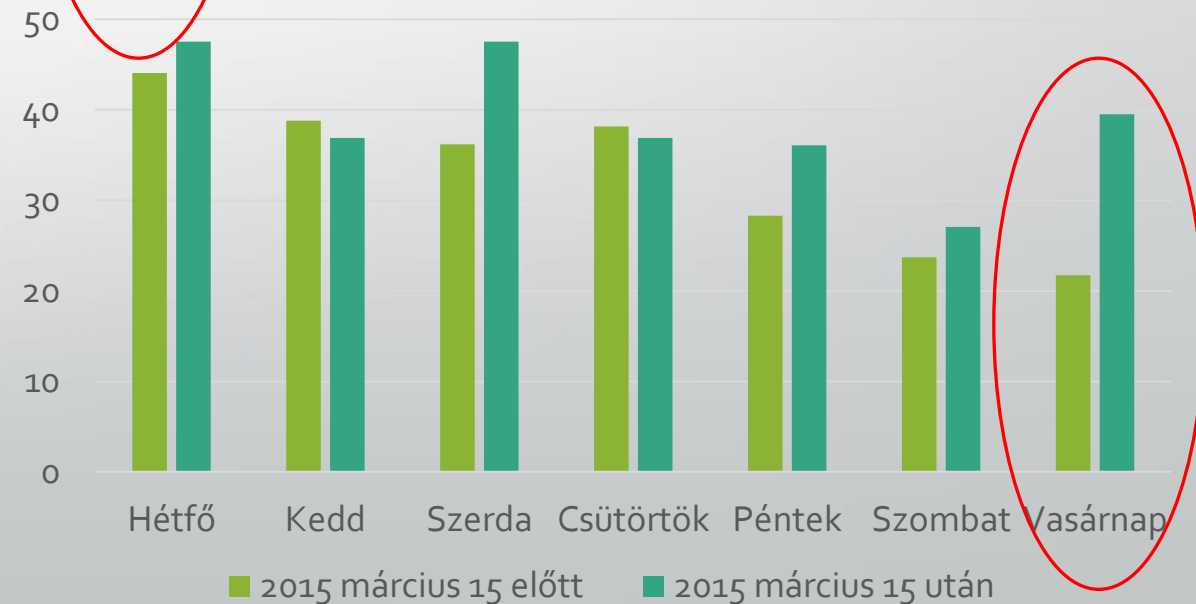

A megkérdezettek vásárlásai március 15 előtt és után

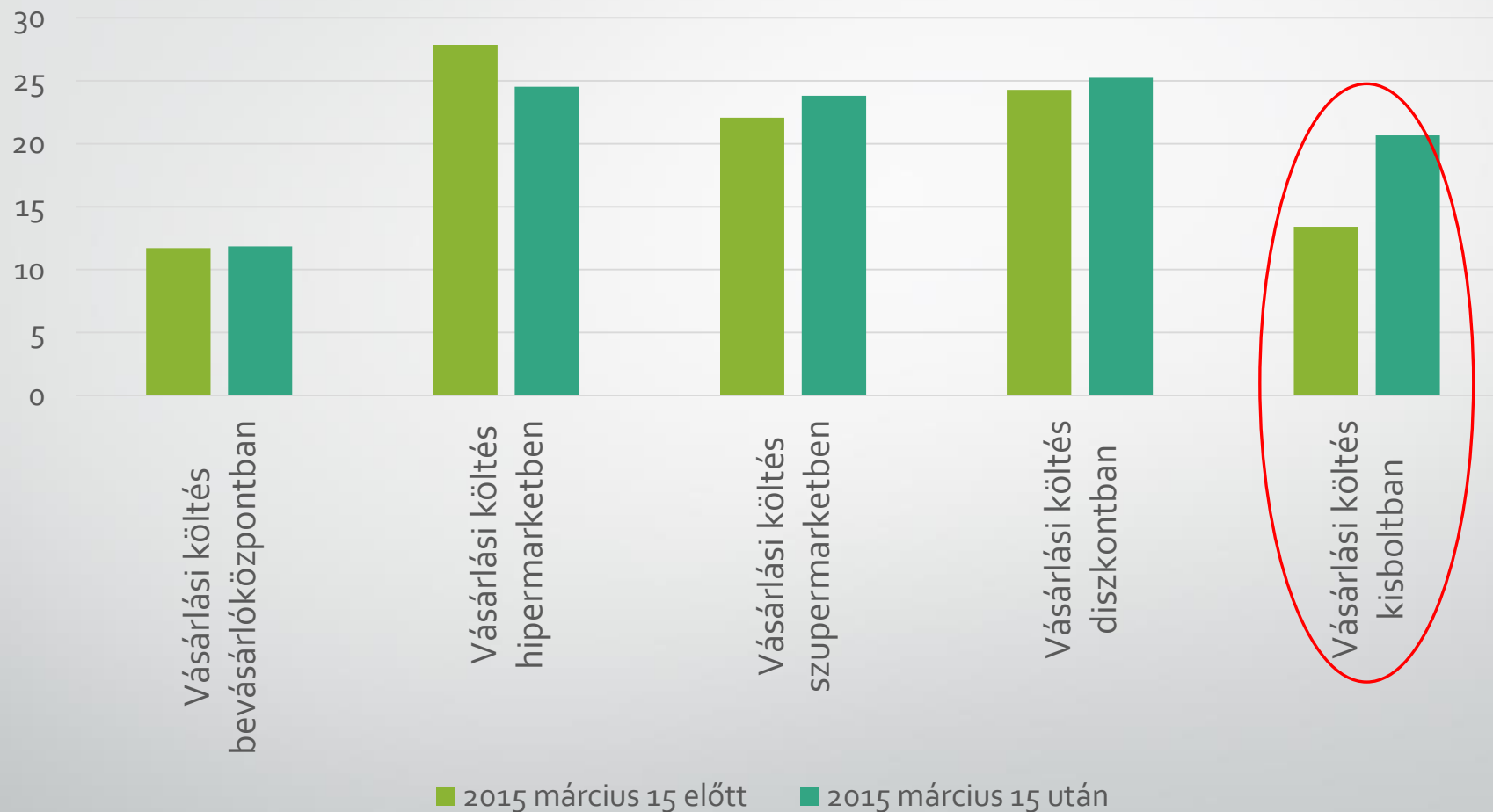
Bevásárlóközpont

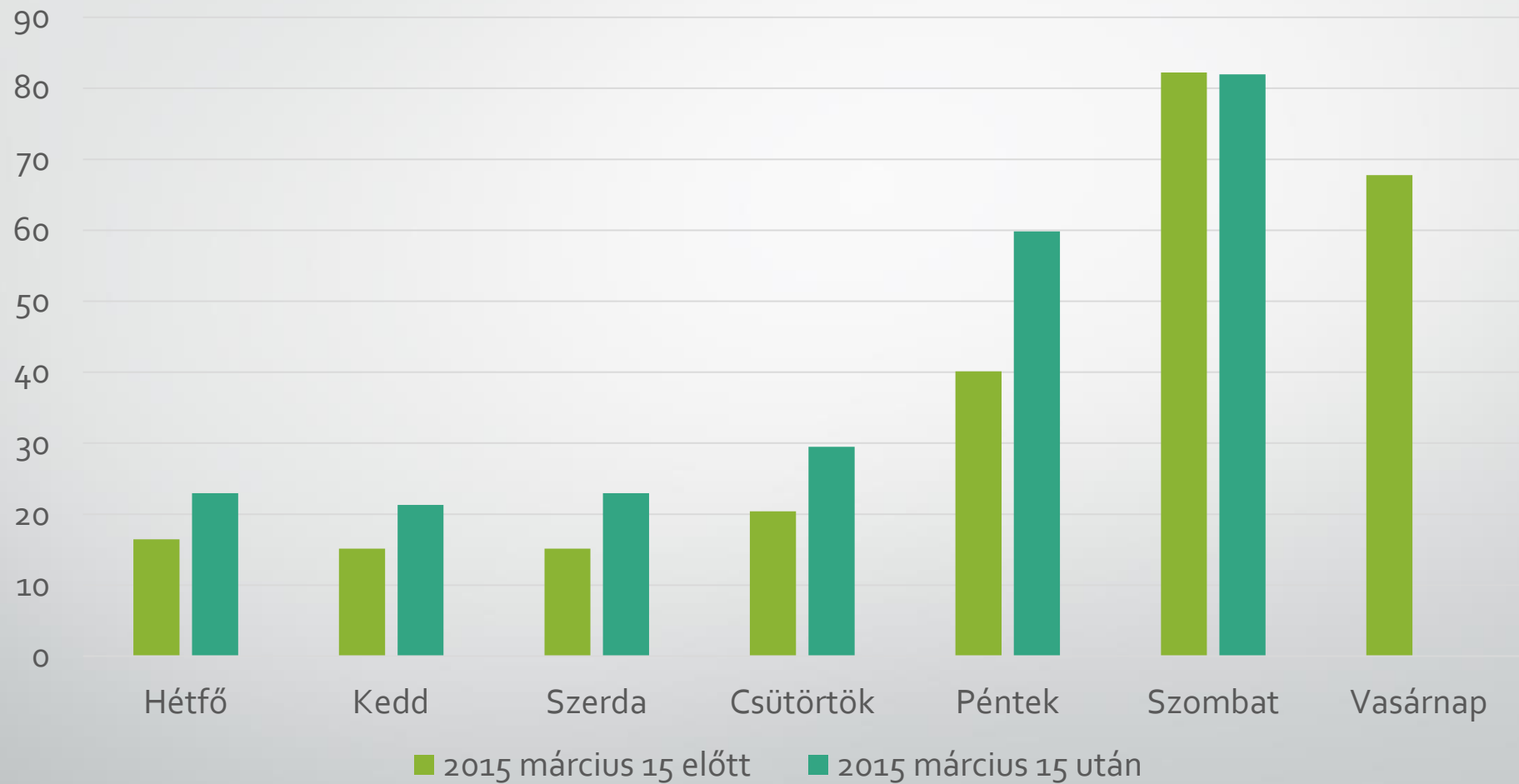
Kisbolt

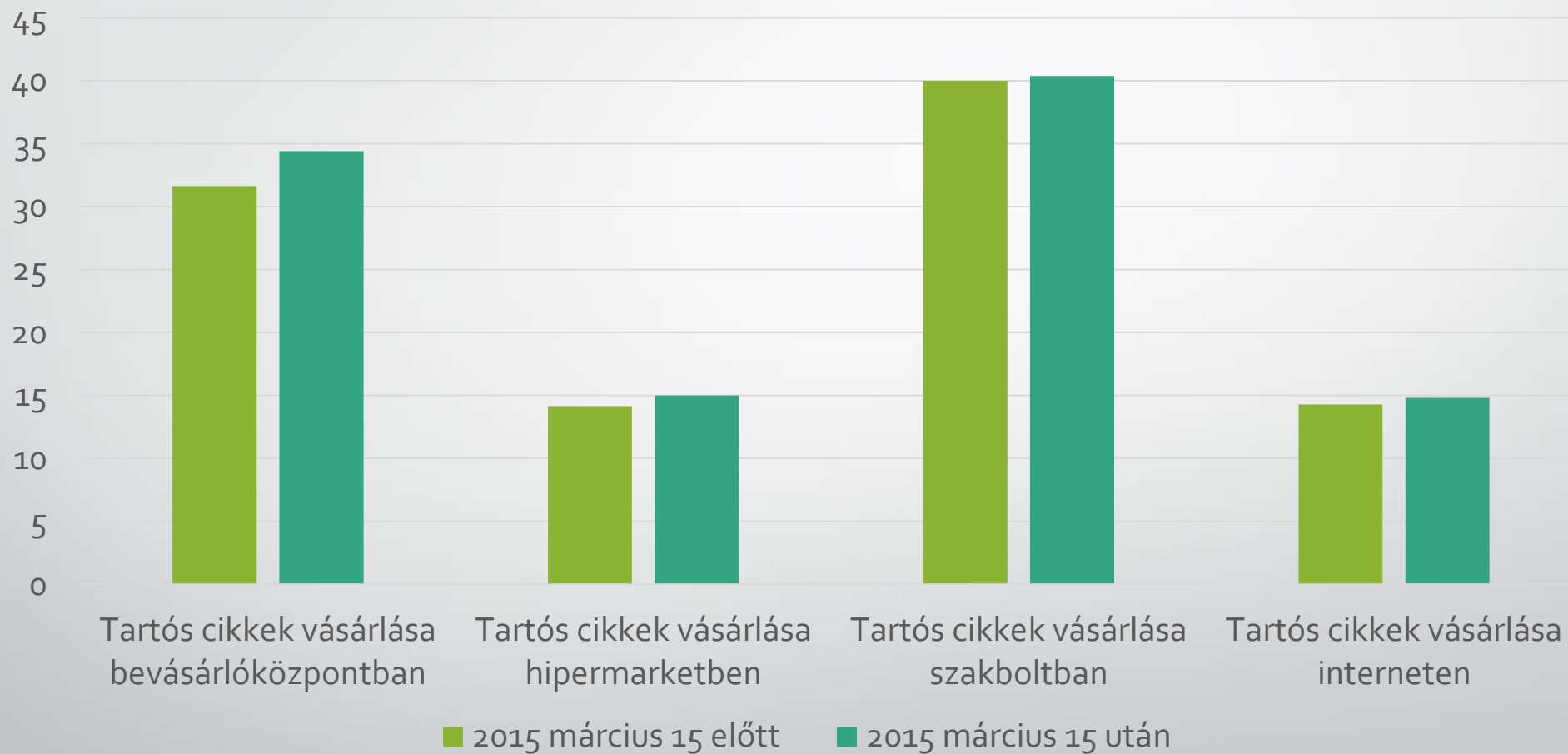
100 forint elköltségének megoszlása különböző üzlettypusok között, (átlag, FMCG-termékek)

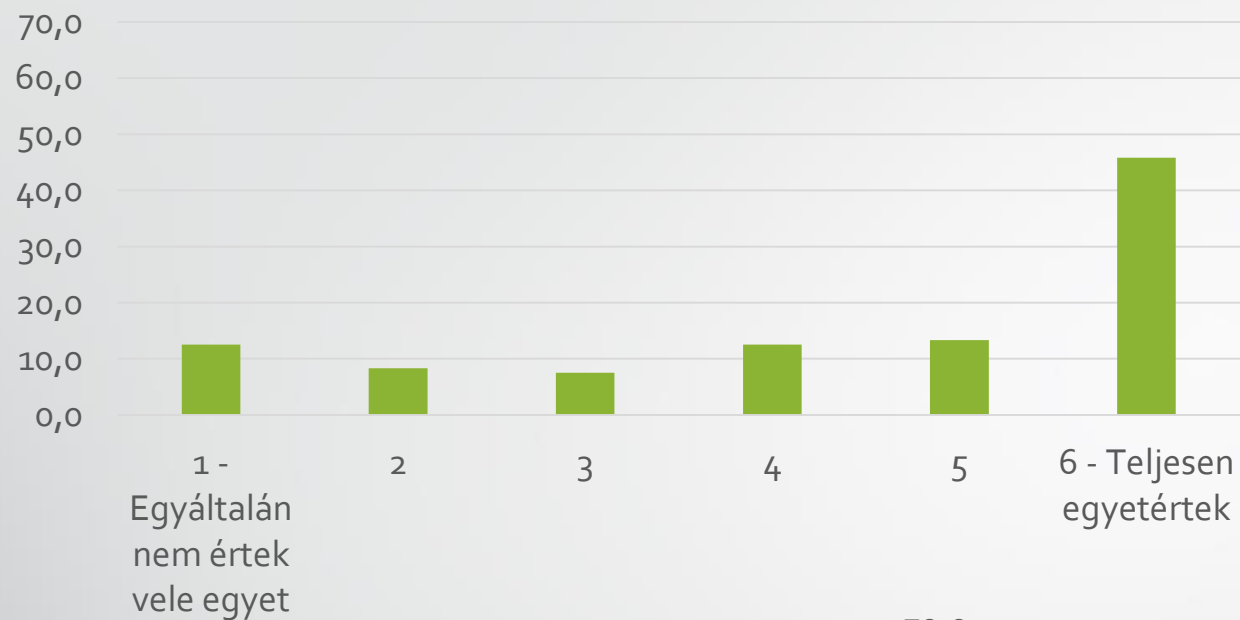
A tartóscikkek vásárlási időpontja

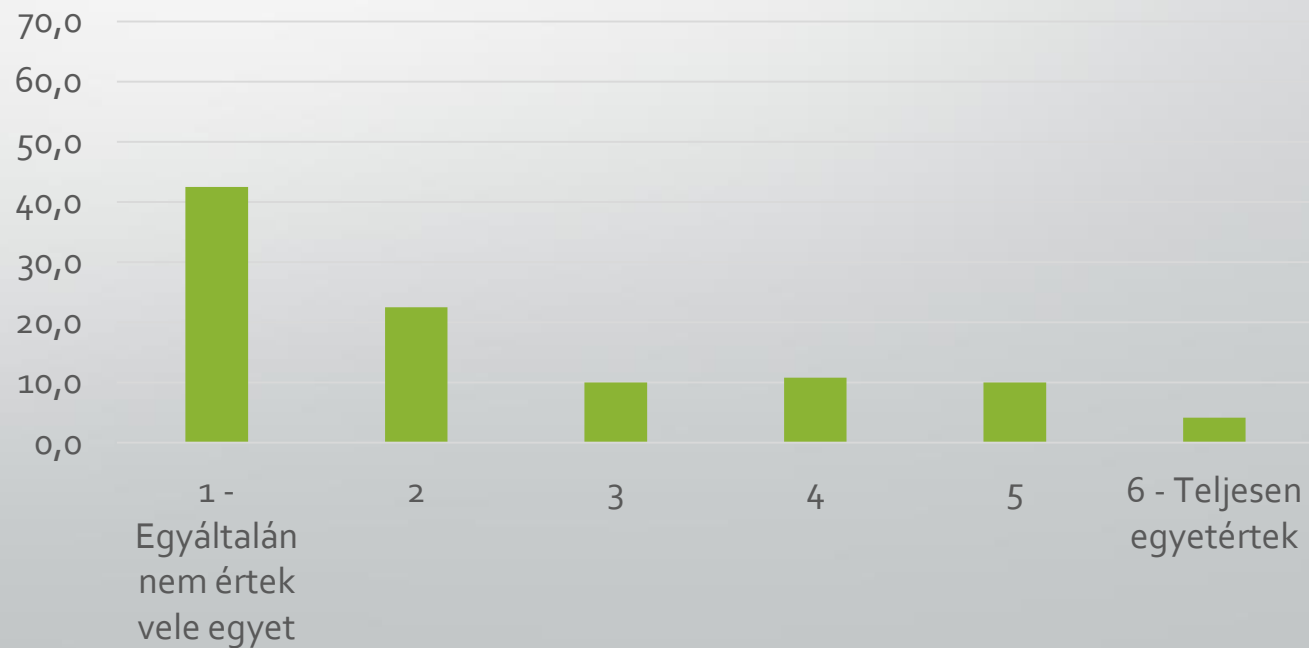
100 forint elköltségének megoszlása a tartós cikkek-nél (átlag)

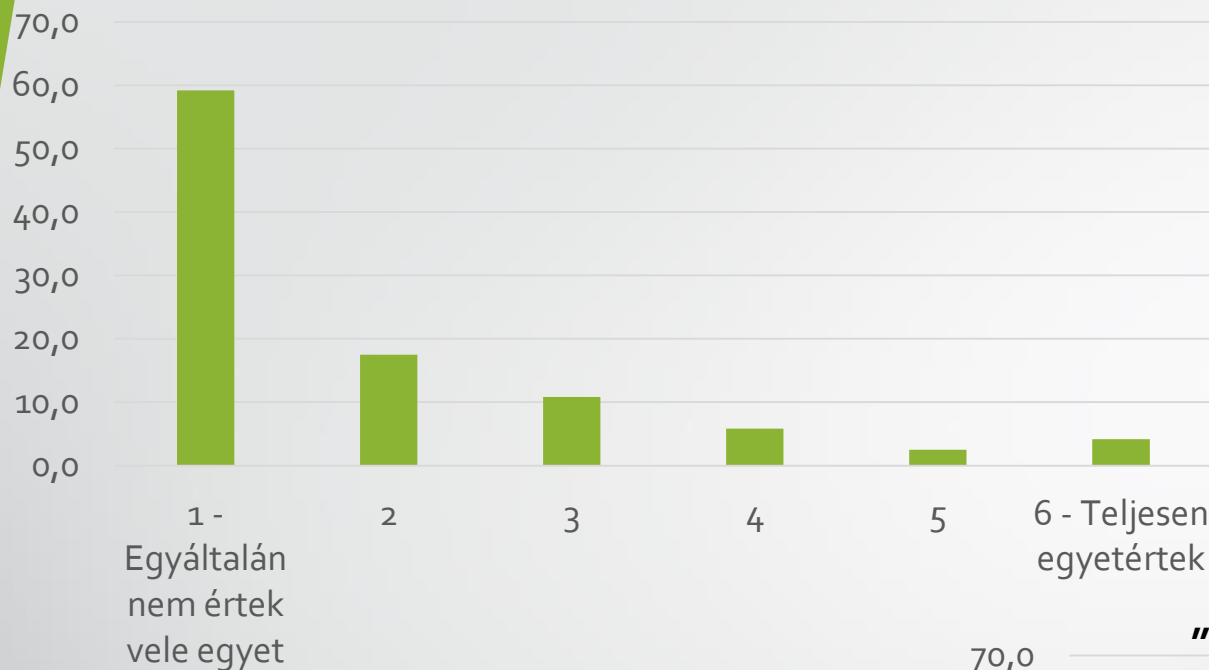
„A vasárnapi boltbezárás nehezebbé tette az élelmiszerek bevásárlását”

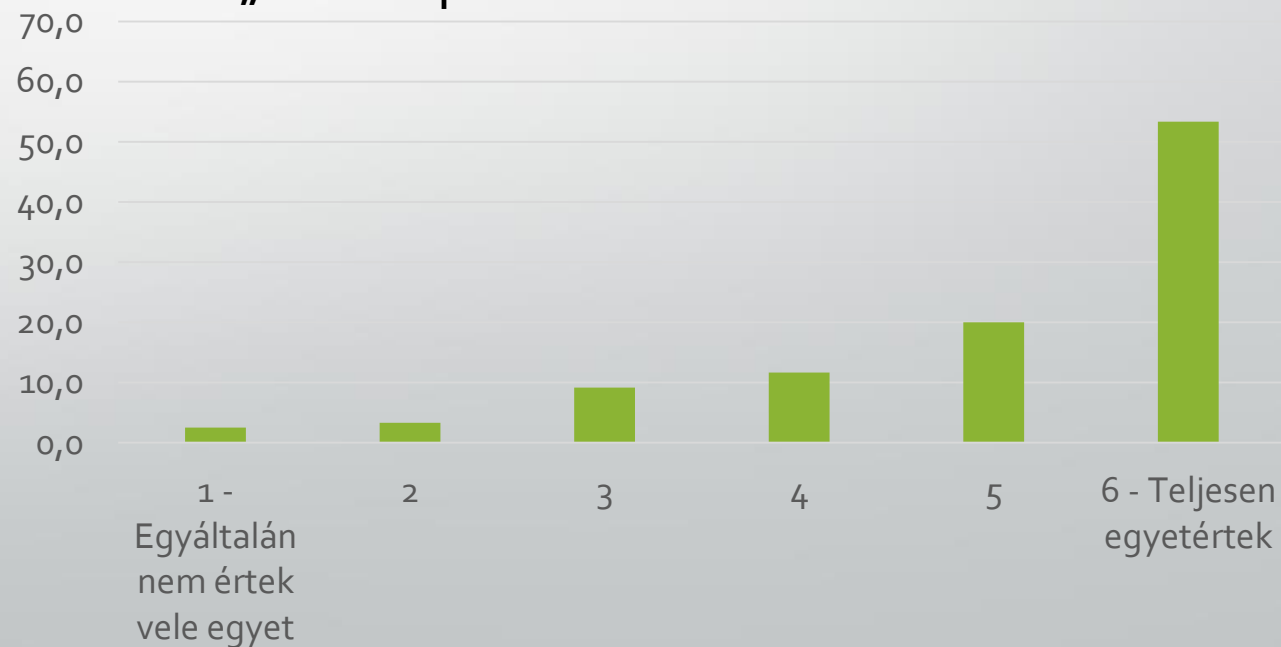
„A zárva tartás miatt kevesebbet költök”

„A vasárnapi zárva tartás miatt többet vagyok a családommal”

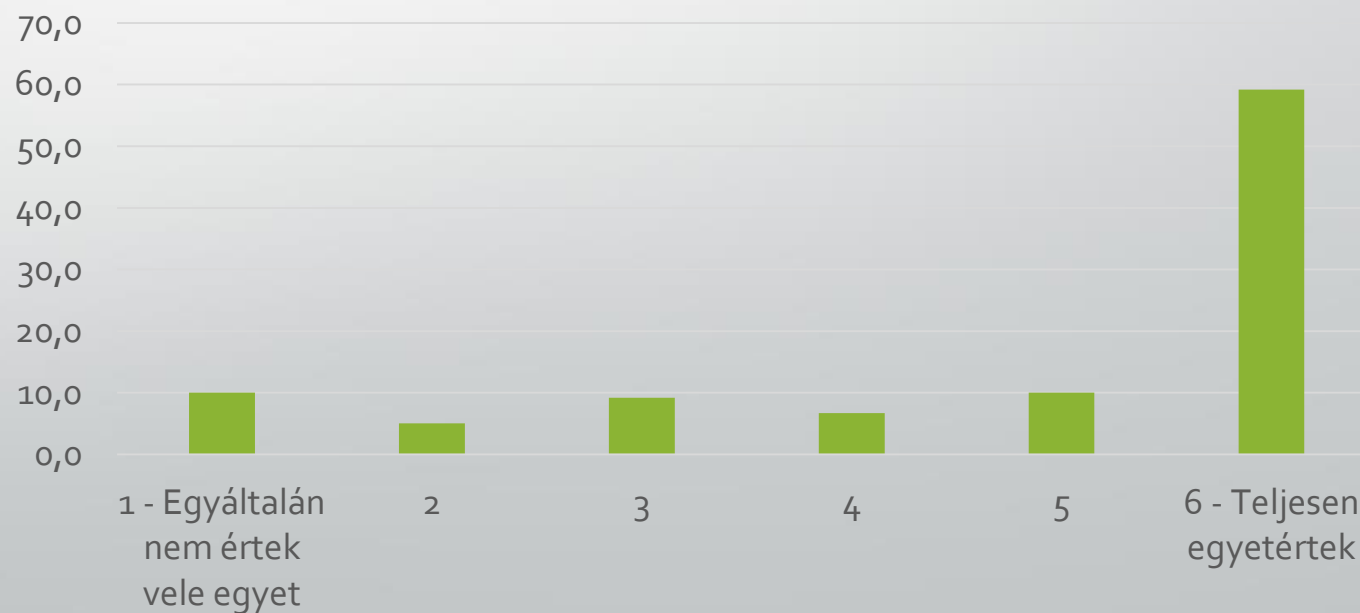
„A vasárnapi zárva tartás miatt zsúfoltabbak a boltok”

„A boltok megnyújtott hétköznapi nyitva tartása ellensúlyozza a vasárnapi zárva tartást”

„Ha tehetném, visszaállítanám a korábban megszokott vasárnapi nyitvatartási rendet”

EGYETÉRT-E ÖN AZZAL, HOGY A KISKERESKEDELMI ÜZLETEK VASÁRNAP ZÁRVA TARTHASSANAK?

Nem 35139

Igen 9478

ÖN SZERINT JÓ EZ A VASÁRNAPI KÖTELEZŐ ZÁRVA TARTÁS?

Nem 20075

Igen 1365

További kérdések

Társadalmi:

- Mára a társadalom hozzászokott az új nyitvatartási rendhez?
- A magyar munkaerőpiaci sajátosságok hosszú távon is alkalmazhatóvá teszik a jelenlegi rendszert? (többletmunka, hétvégi munka, több munkahely, nők foglalkoztatása, stb.)
- Mennyiben sérült az emberek komfortérzete az intézkedés miatt?

Politikai:

- Ki profitál és veszít az intézkedés miatt politikai szempontból?
- Mi lesz ha lesz népszavazás? (új törvényi rendelkezések!)

Gazdasági:

- Kik az igazi nyertesek és vesztesek? Miért?

Köszönjük a figyelmet!